1940 ий
24
ИЮНЬ
№58 (671)
Акше 5 ыр.

10-шо ИЙ ЛЕКТЕШ

Чыла элласе пролетарий-шамыч, ушныза!

ЯРВЕЗЕ КОММУНИСТ

ВЛКСМ Маробком ден Йошкар-Ола Горком орган

ПОРУЧЕНИЙ—ОРГАНИЗАЦИЙЫН КАЖНЕ ЧЛЕНЖЫЛАН ЗАКОН

Большевистский партий организационный пашалан кеч кунамат кугу значенийым пуэн, кызытат тудо моткоч кугу значенийым пуа. Партийын членже-шамычым кӱртньӧ гай пеҥгыде, сознательный дисциплина духеш воспитатлаш кӱлеш, манын партий туныкта. Партийын программыжым да уставшым признаватлыме гына ок сите, а организацийын кажне членже уставлан, организационный требований-шамычлан подчинятлалтше да нуным тӱрыс шуктен шогыжо, манын великий Ленин ончыктен.

Комсомол кеч кунамат большевистский партий деч тунемын да кызытат тунемеш. Большевистский партийын примерешыже тудо шке радамжым куштен, комсомолец-шамычым партийлан преданность, организованность да дисциплинированность духеш воспитатлен.

Туге гынат, комсомолын южо организацийлаштыже дисциплина але лушкыдо. Комсомолец - шамыч организацийын пумо поручений же, решенийже-шамычым огыт шукто, а руководящий пашаеҥ-шамыч решенийым шуктымашым жапыште огыт контролироватле. Сандене организацийыште расхлябанность, распущенность лектеш.

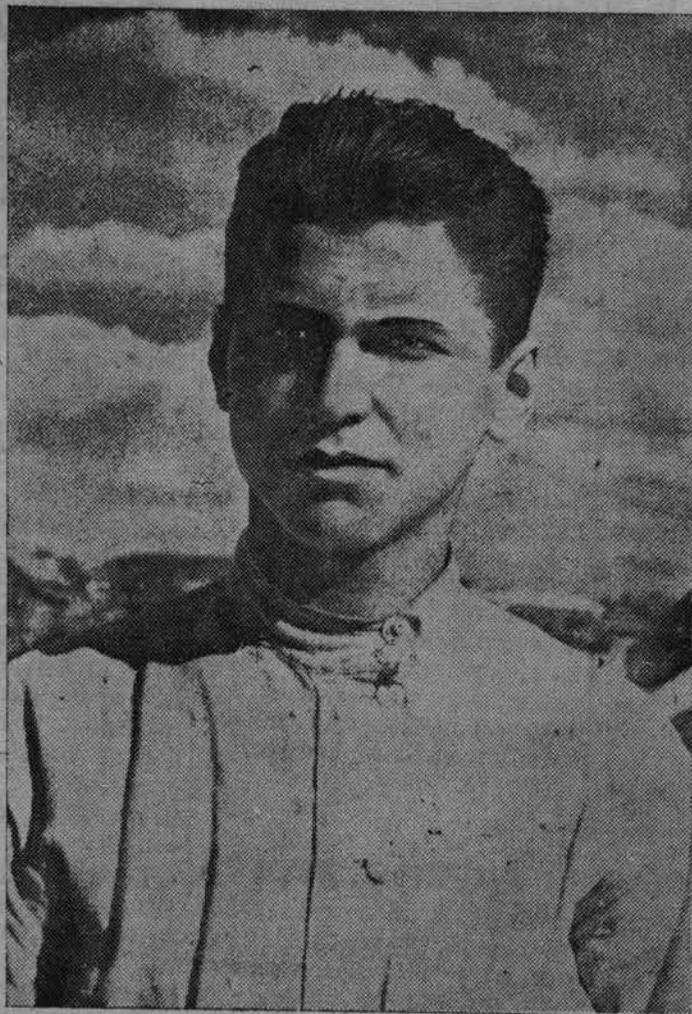
„У куат" колхоз (Звениговский район) пелекысе комсомольский организацийын секретарьже Николаев йолташ ВЛКСМ райком бюрон решенийжым моткоч начар шукта, комсомолец-шамычын поручений шуктымыштым ок контролироватле. Сандене тиде организацийыште дисциплина чыташ лийдымын лушкыдо.

„Трактор" колхоз (Сернурский район) пелекысе комсомольский организацийыштат дисциплина йӧршеш лушкен. Тыште южо комсомолец-шамыч поручений шуктымо огыл, погынымашкат огыт кошт.

Решений шуктымым жапыште контролироватлыдыме нерген факт-шамычым шуко ончыкташ лиеш. Тышечын ме вывод ыштышаш улына. ВЛКСМ ЦК XI пленум мемнан ончылан кугу требований-шамычым шынден: организационный пашам кӱлеш уровеньыш нӧлташ, дисциплиным пеҥгыдемдаш, поручений да решенийым шуктымашлан ответственностьым кугемдаш. Кызыт нине требований-шамыч моткоч кӱлешан улыт, вет мемнан организацийыште паша, тӱҥ шотышто, общественность шот дене шукталтеш тӱҥалеш. Кӱшыл организацийын решенийже, тыгак организацийын поручениже кажне комсомолецлан закон, комсомолец нуным жапыште, сайын шукташ обязан.

Организацийын руководительже-шамыч решений шукталтмым случай гыч случайыш огыл, а кажне кечын контролироватлышаш улыт. Нунылан умылман: решений пеш чапле лиеш гынат, тудым шуктымым жапыште от контролироватле гын, тудо пайдам пеш шагал пуа, але йӧршешат ок пу. Тиде шотышто партийын XVIII с'ездыштыже Микоян йолташ моткоч сайын ойлен: „Шуктымаш дене обеспечитлалтдыме чапле решений—тиде ярашке лӱймаш". Тидым кажне комсомольский руководительлан шотыш налман.

Комсомольский пашам шуктымашке кумда активым шупшаш тӱҥалына гын, тиде активым серьезно туныкташ тӱҥалына гын, пумо поручений шукталтмашым эреак контролироватлаш тӱҥалына гын, ме, мутат уке, организацийын дисциплиныжым, боеспособностьшым эше кӱшкӧ нӧлтена, партийлан, советский государствылан кадр-шамычым куштымашым адакат утларак вияҥдена.

Стахановец-комсомолец штукатур А. И. Коваленко йолташ. Тудо Йошкар-Оласе 10-шо номеран школым ыштымаште паша нормым 190 процентлан тема.

Фото М. Чуршуковын.

Республиканский олимпиадын участникше-шамычлан

Большевистский партий, советский правительство да партий ден калык-шамычын великий вождьшо, родной ачана Сталин йолташ кушкын шогышо тукымым коммунистически воспитатлыме пашалан кеч кунамат эн заботливый вниманийым ойыренытда кызытат ойырат. У тукымым, коммунистический обществын чыла могырымат развитый строительже-шамыч тукымым туныкташлан да воспитатлашлан мемнан советский элыште чыла условий-шамыч ыштылтын улыт. „Сталинский заботын кечыже йымалне йоча-шамычын способностьышт да талантышт моткоч сӧрал садысе пеледыш гай пеледалтыт" (Жданов).

Йоча художественный самодеятельностьын кумдан вияҥмыже да таче йоча творчествын республиканский олимпиадыжым почмаш тидым пеш раш ончыкта.

Олимпиадыш школьный ден нешкольный самодеятельный творческий кружок-шамычын сай представительышт толыныт. Художественный самодеятельность олимпиадыште да выставкылаште йоча творчествын чыла видше-шамыч ончыкталтыт.

Йоча творчествын школьный, районный да оласе смотрышт самырык дарований-шамычым ончымаш, марийский калыкын формыжо дене национальный да содержанийже дене социалистический культуржо умбакыже кушмашым ончымаш ыле. Йоча творчествын олимпиадыже республикысе чыла йоча-шамычын да чумыр общественностьын пеш кугу событийышт лийын шога.

Кушкын шогышо тукымым туныктымаште да воспитатлымаште йоча самодеятельный творчествым пеш кугу средствым ыштышлан лийын, тудым эше кӱшкӧ уровеньыш нӧлташлан лийын йоча творчествын школьный ден районный смотрлаште ушо пеш шуко сай опыт-шамычым да чыла ситыдымаш-шамычым калык образований орган-шамычын да комсомольский организаций-шамычын руководительышт шотыш налшаш улыт.

Олимпиадын участникше-шамычлан да йоча творчествын руководительже-шамычлан **салам!**

ВЛКСМ Марийский Обком.

Йоча творчествын республиканский олимпиадыже

Таче, сталинский кечын йымалныже мотор олма сад семын сӧралештын пеледалтше Марийский республикысе пиалан, куанле йоча-шамычын творчествыштым ончымо республиканский олимпиада почылтеш. Тиде кече—пӱтынь республикысе йоча-шамычын да шемер калыкын куанымашан пайрем. Тиде олимпиадыште йоча-шамыч шкеныштын пеледалтше талантыштым, самырык ядар йӱкышт дене сылнын мурен моштымыштым, лывырге парняшт дене тӱрлӧ музыкым сӧралын шоктымыштым, чаплын декламироватлымыштым, куштымыштым да шуко тулеч молымат ончыкташ тӱҥалыт.

Тиддеч посна, йоча-шамыч шке тӱрлымӧ чевер тӱрыштым, тӱрлӧ чапле модельыштым да моль ончыктат.

Мемнан куатле элыштына йоча-шамычын самырык талантыштлан пеледалташ чыла условий уло. Мемнан элна—пиалын, талантын памашыже. Мемнан эн йӧратыме ачана, учительна, великий вождьна Сталин йолташ вуйлатыме элыште **„Сталинский заботын кечыже йымалне йоча-шамычын способностьышт да талантышт моткоч сӧрал садысе пеледыш гай пеледалтыт" (Жданов).**

Республиканский олимпиада деч ончыч йоча творчествым школлаште ончымаш эртаралтын, тиддеч вара районлаште да олалаште олимпиада эртаралтын. Тыште йоча-шамычын способностьышт ден талантышт пеледалтмаш рашак палемдалтын. Нунын творчествышт кече еда, час еда кушкеш. Нунын кокла гыч самырык поэт, художник, артист, юннат, конструктор-шамыч кушкыт. Нуно шке творческий пашаштым кече едасе паша дене кылдат, наукым палымаш, школышто отлично тунеммаш верч кучедалмаш дене кылдат.

„Мемнан социальный педагогикын задачыже, — ойлен Алексей Максимович Горький,—культурын шем пашаеҥже-шамычым огыл, а мастерже-шамычым воспитатлаш, ожно годым пашазе классын йочаже-шамычым житейский пашан рабывым ышташ тӧченыт, а мыланна чыныжмак эрыкан творец да художник-шамычым воспитатлыман".

Мемнан элыштына кажне еҥ эрыкан творец, тудо шке талантшым, моштымашыжым, шолын лекше памаш семын чымалтын лекше вийжым, куатшым йӧратыме родинажлан пуа.

Республиканский олимпиадыште чылаже 922 йоча участвоватла. Нунын коклаште шуко талантан йоча-шамыч улыт. Теве Волжский район гыч тиде олимпиадыште 100 йоча участвоватла. Нуно „Марий калыкын историйже гыч" литературно - художественный монтаж дене олимпиадым почыт. Нунын почеш моло районла гыч выступатлаш тӱҥалыт.

Маргостеатрын зданийыштыже йоча технический творчествын выставкым организоватлыме. Йошкар - Оласе Пионер пӧртеш изобразительный искусствын выставкым организоватлыме, тыште йочашамычын эн чапле пашаштым чумырымо.

Тиде чыла сай паша дене пырля, ситыдымашат ятыр уло. Йоча творчествым ончымо республиканский олимпиадылан посна школлаште, районлаште начарын ямдылалтыныт. Тиде пашашке комсомольский организаций-шамыч, учитель да РОНО вуйлатыше-шамыч кӱлеш вниманийым ойырен огытыл.

Ончыкыжым тиде ситыдымашым йӧршын тӧрлатыман, йоча творчествым эшеат кумдан шарышаш верч, тудын эшеат чаплын пеледалтмашыже верч кече еда, час еда тыршыман.

113

РИГАШТЕ ПӰТЫНЬ КАЛЫКЫН ДЕМОНСТРАЦИЙЖЕ

Рига, 21 июнь. (ТАСС). Таче 8 час эрдене чыла рижский предприятийлаште паша ыштымашым чарныме. Назначитлыме жапыште Риган чыла центрлаштыже демонстрант-шамычын куатле колоннышт погыненыт. Кечывал жаплан урем-шамыч палаш лийдыме лийыныт. Завод ден фабрика-шамычын, школа ден учреждений-шамычын колоннышт икте почеш весе кумда лавина семын каеныт. Таче латвийский тюрьмала гыч утарыме политический заключенный-шамыч демонстрант-шамыч радамыште ошкылыныт. 70 тӱжем утла шемер-шамыч пӱтынь калык демонстрацийыш лектыныт. Лу тӱжем дене житель-шамыч пӧртышт гыч уремлашке лектыныт. Демонстрант-шамыч кокла гыч почти кажныжын йошкар бантше, йошкар порсын лентыже, повязкаже уло. Ӱдрамаш-шамыч демонстрацийыш йошкар косынкым пидын толыныт. Чыла вереат веселан воштылмаш, йывыртен мурымаш шокта.

Путыракшым гармонист-шамыч йыр оживлений кугу. Мурат, куштат. Уремлаште толын лекше советский боец ден командир-шамычым моткоч йывыртен саламлат. Нунын йыр погынат, нунылан пеледыш-шамычым пуэдат, нунын кидыштым кормыштат, нуным шупшалыт. Советский Союзысо илыш нерген нунылан шӱдӧ дене вопрос-шамычым пуэдат. Танк ден автомашина-шамыч импровизированный трибунылашке савырнат. Выступатлыше-шамыч Йошкар Армийын боецше-шамычым шокшын саламлат. Нуно у латвийский правительствылан шке доверийыштым каласат да Латвийын ожнысо правительже-шамычым ненависть дене клеймитлат. Погынышо-шамычын одобритлымышт годым оратор-шамыч кычкыралыт: „Виян лийже эрыкан демократический Латвия!“

Демонстрант-шамыч сплоченно да организованно мучашдыме радам дене каеныт. Пӱтынь ола мучко образцовый порядок лийын, тудым демонстрант-шамыч шкеак поддерживатленыт.

Знамя шамыч дене пашазе ден ученый-шамыч, студент ден художник-шамыч, шонгго ден самырык енг-шамыч йыгыре каеныт. „Виян лийже Сталин йолташ“ манын демонстрант-шамыч кокла гыч шокшын саламлен кычкыралме годым нӧлталтмаш ден чыла енгын воодушевленийже кугу вий дене кушкеш. Тиде лозунг ик колонна гыч весышке кусна да куатле „ура“ дене петыралтеш. „Виян лийже Йошкар Армий“, „Виян лийже Советский Союз“ саламлымаш-шамыч огыт тыплане. Нине лозунг-шамычым демонстрант-шамыч йывыртымаш да гордость дене провозглашатлат.

Рига шемер-шамычын демонстрацийышт латвийский калык ден Йошкар Армийын братский единствоштым, латвийский ден советский калык-шамычын пудырташ лийдыме дружбыштым ончыктымо демонстраций ыле.

Литовский печать советско-литовский дружба нерген

Каунас, 22 июнь. (ТАСС). Чыла нине кечылаште литовский печать советско-литовский дружба нерген да Йошкар Армий нерген шуко статья-шамычым публиковатла. Нине статьялаште Йошкар Армий дек, Советский Союз дек, СССР-ысе калык-шамычын вождьшо Сталин йолташ ден Советский правительствын главаже Молотов йолташ дек шокшо симпатийым каласыме. Газеталаште Сталин, Молотов, Ворошилов йолташ-шамычын портретышт помещатлалтыт. Таче „Лиетувос айдас“ газета воза:

„Чыла вереат пычкемыш вуйланен да тудлан вашке мучаш лийшаш койын огыл. Литвасе шемер-шамыч тӱняште единственный социалистический эл—мемнан великий пошкыдына ӱмбак — калыкын вӱржӧ да трудшо дене ыштыме Советский Союз ӱмбак кеч кунамат ӱшанен онченыт. СССР гыч волгыдо мемнан элышкынат пурен. Но иностранный буржуазийын агентше-шамыч — Литван ожнысо правительже-шамыч шкеныштын благополучийышт верч гына ыштеныт, трудовой калык кул-шамычын положенийыштым лийын. Ынде ме дружественный Советский Союзын полшымыжлан кӧра тидлан мучашым пыштен улына. Ме Советский Союзысо калык-шамычын вождьшылан — Сталинлан моткоч кугу таум каласена. Ме Молотовын вуйлатыме Советский Союзын правительствылан таум ыштена.

Виян лийже шалаташ лийдыме Йошкар Армий!“.

Мемнан ожнысо литовский правительт-шамыч мыланна шуко эҥгекым коден улыт, — воза „Фольксблат“ газета. — Нуно калык-шамыч коклаште вражда ден ненавистьым шареныт. Нуно Советский Союз нерген шояк да подлый слухым шаркаленыт, вет Советский Союз мир верч, калык-шамычын дружбышт верч кучедалеш. Пӱтынь тӱняште реакцийын энергийыже лийын шогышо национальный вражда ден ненавистьым мемнан элыштат шарыме ыле. Ме ен-шамычым тиде яд деч утарышаш улына, кудын дене нуным отравитленыт ыле. Тиде шотышто мыланна Йошкар Армийын толмашыже полша. Тидын верч, мутат уке, мемнан у правительстват тыршаш тӱгалеш. Мемнан кокла гычак кажнын долгшо тиде пашаште правительствылан полшаш. Кажныже военный наукын иктаж могай отрасльым тунемшаш. Тушман толеш гын, тудын деч мемнан элым кажныже арален моштышаш. Тиде мемнан илыме эпохын требованийжым умылен шогышо да аклен кертше кажне честный да ончыл енгын долгшо“.

„Вильнаус балсас“ виленский газета тыге воза:

Ме мемнан великий пошкыдылан таум ыштышаш улына. Йошкар Армийын частше-шамыч Литваш толыныт велэ, тунамак литовский калыклан ненавистный улшо плутократ-шамыч, шкеныштын коя мӱшкырыштым утарен, загранициш куржыныт“.

Чыла нине кечылаште газета-шамыч Литвасе шемер-шамычын погынымашышт ден митингыштын шуко резолюцийыштым публиковатлат. Нине резолюцийлаште нуно у правительствым саламлат да Сметонын да тудын кликышын реакционный режимжым позор дене клеймитлат.

Горкомхоз пеленсе (Йошкар-Ола) комсомольский организацийын секретарьже В. И. Актышева йолташ комсомолец-шамычлан ВЛКСМ ЦК XI пленумын материалже-шамычым умылтара.
СНИМКЫШТЕ (шола гыч пурлашке): В. И. Актышева, Т. Т. Перевозчикова, Л. И. Григорьев, Н. Мухамедьянов да М. Я. Фомичев.
Фото М. Чуршуковын.

ПАША ЯТЫРАК САЕМЫН

Тений 29 майыште ВЛКСМ Йошкар-Олинский горком шке бюроэшыже Марисоюз контора пеленсе комсомольский организацийыште ВЛКСМ Центральный Комитет XIII ден IX пленумын решенийже-шамычым начар шуктымо нерген комсомольский организацийын секретарьже Шалагинов йолташым колыштo.

Горком бюро тиде организацийысе комсомолец-шамычын осоавиахим пашаште начар участвоватлымышт нерген палемдыш да шке решенийыштыже пашам саемдаш кӱштыш.

Марисоюз контора пеленсе комсомольский организаций тиде решенийым шукташ тунамак уло вийже дене пиже. Горком бюрон решенийжым комсомольский собранийыште обсуждатлен, ончыклык пашалан практический предложенийым палемдыш.

Кызыт осоавиахим паша тыште ятырак саемын. Комсомолец-шамыч чыланат осоавиахим член улыт. Нунылан чӱчкыдын лекций, беседа, доклад-шамыч эртаралтыт.

Стрелковый кружок ден ПВХО кружок пашам сай ыштат. Кружок член-шамыч дене тактический занятий, противогаз дене поход эртаралтеш. Кече еда кружок член-шамыч волейбол, тӧрштылмаш дене тренировкым эртарат. Тренировкыш 40 иаш В. П. Силин йолташат куанен коштеш.

Осоавиахим организацийын председательже А. Сурьянинова йолташ шке пашажым кумыл нӧлтын ышта.

Комсомольский организацийын кушмашыже да самырык комсомолец-шамыч дене пашам ыштыме нерген „Труженица“ артель пеленсе комсомольский организаций секретарь Тюрин йолташым колыштмеке, паша ятыр тӧрланен. Горком бюроэш обсуждатлыме деч ончыч комсомольский организаций самырык комсомолец-шамыч дене пашам начар ыштен. Ончыл молодежым комсомолыш шупшмаш шотышто конкретно огыл вуйлатен. Тиде паша компанейски эртен.

Бюроэш обсуждатлыме деч вара, артельысе ончыл енг-шамычым, стахановка ден ударница-шамычым З. Муравьевам, А. Бирюковам, Домрачевам (вышивальный цех) да молымат комсомолыш пуртымо. Нуно паша нормым тылзе еда утыж дене темат.

Самырык комсомолец-шамыч денат пашам сай ыштат. Чӱчкыдын ВЛКСМ устав ден программа тунемшашым, международный положений нерген докладым эртарат.

Тиде организацийыште пашам эшеат саемдыман. Але комсомолец-шамыч И. В. Сталин йолташын биографийжым начар тунемыт. Комсомольский ийготан 21 ӱдыр союз деч ӧрдыштӧ улыт. Тиде шотышто пашам ятыр ыштыман. Шушаш жапыштак тиде важный пашашке уло вийым мобилизоватлен, организацийым эн ончыл радамыш лукман.

Ив. Литвин.

Германия ден Франция коклаште перемирий нерген соглашенийым подписатлымаш

Германский армий верховный командованийын увертарымыже

Берлин, 22 июнь. (ТАСС). Германский информационный бюро Германийысе вооруженный вий-шамыч верховный главнокомандующий ставкын тыгай увертарымашыжым пуа: „22 июньышто германский жап дене 18 часат 50 минутышто Компинский чодраште Германия ден Франция коклаште перемирий нерген соглашенийым подписатлыме. Соглашенийым германский могыр гыч Гитлерын уполномоченныйже шотеш Германийысе вооруженный вий-шамыч верховный командований начальник генерал-полковник Кейтель, французский могыр гыч правительствын уполномоченныйже шотеш—генерал Хюнтцигер подписатленыт. Тидын дене але военный действий ок чарне. Итальянский правительствын германский верховный командованийлан Италия ден Франция коклаште перемирийым заключатлыме нерген увертарымекыже 6 час эртымеке гына военный действий чарна. Соглашенийын содержанийжым кызыт але увертараш огеш лий“.

ВЛКСМ ЦК XI пленумын материалжым умылтарат

Районласе первичный комсомольский организацийлаште ВЛКСМ ЦК XI пленумын материалже-шамычым умылтарымаш кумдан шарлен.

Теве Параньгинский районысо „Алдан“ колхоз пеленсе комсомольский организацийын секретарьже Ахметов йолташ XI пленумышто лийше выступлений-шамычым „Комсомольская Правда“ газета гыч комсомолец-шамычлан умылтарен. Тидын мӧнгӧ комсомольский организаций колхозный плотинам ышташ тӱгалын.

Тыгак „Янга Юл“ колхозысо (секретарь Ибраев йолташ) да „Янга турмыш“ колхозысо (секретарь Ханов йолташ) комсомольский организацийлаште дисциплина нерген газета гыч лудын умылтареныт.

М. Т.

ПИАЛАН ЙОЧА-ШАМЫЧЫН ТАЛАНТЫШТЫМ ОНЧЫМАШ

Республиканский олимпиадын участницаже Муза Пекшыбаева.

Фото М. Чуршуковын.

Мыйын йӧратыме пашам

Каждый еҥынат могай гынат йӧратыме пашаже уло.

Мый искусство пашам йӧратем. Садлан тунеммем годым яра жапым эре ты пашалан ойырем. Мый Йошкар-Оласе Пионер пӧртысӧ драматический ден танцевальный кружокышто участвоватлем. Мемнан Пионер пӧртын участникше-шамыч олясе олимпиадым успешно эртарен, республиканский олимпиадыш логалыныт. Кызыт мемнан ончылно пеш кугу почетный задача шога. Вет республиканский олимпиада сай выступатлыше - шамычым Всесоюзный олимпиадыш каяш ойыра.

Республиканский олимпиадыште мый шкенан коллективын „Поезд счастливых“ лӱман инсценировкышто да танцыште участвоватлаш тӱҥалам. „Влас Охрименко“ лӱман стихым лудам. Республиканский олимпиадыште тиде кугу пашам успешно шукташ шонем. Шукертсек шонен коштмашем шукталтешак манын пеҥгыдын ӱшанем.

Муза Коваленко,
Йошкар-Оласе 8 номеран школын 8 „А“ классыште тунемше.

Чодраште

Кеҥежым эрдене
Йоча-влак лӱшкен,
Каят тӱшка дене,
Чодраш ате ден.

Эр кече онча шып,
Но але пеш эр,
Ший лупш шулен огыл,
Пеш тутло вет мӧр.

Чодраште пешак сай,
Мурат кайык-влак.
А мӧр-влак тарай гай
Йошкарген кечат.

Вот инте да вес е,
Возеш атыш мӧр.
А мӧҥгыштӧ мӧрым
Вуча тутло шӧр.

Кас кече шумеке,
Мӧҥгеш тарванат.
Аваштым, ачаштым
Толмеке сийлат.

Рыбаков Вася.
Помарский средний школа, Волжский район.

МЕМНАН РАЙОНЫН КАНДИДАТШЕ-ШАМЫЧ

Советский союзысо йоча-шамыч тӱняште эн пиалан улыт. Нунын верч партий, правительство да Сталин йолташ кече еда тыршат. Садланак йоча-шамыч кече еда у деч у изобратенийым ыштат, шке творчествыштым шарат.

Йоча-шамычын творчествыштым шараш утларакше ВЛКСМ ЦК X пленум деч вара тӱҥалыныт. Мемнан районысо йоча-шамычат шке творчествыштым виянгдаш пижыныт. Нуно эреак кеч момат сай деч сайын ышташ тыршат. Районысо эн сай тунемше, шке творчествыштым шараш тыршыше - шамычым районный олимпиадын жюриже республиканский олимпиадыште участвоватлаш кандидатлан 52 еҥым ойырен. Нунын коклаште Медведевский средний школа гыч 15 еҥ.

Республиканский олимпиадыш кандидатлан ойырымо-шамыч дене кече еда паша ышталтын. Тиде шотышто утларакше Медведевский средний школасе (руководитель комсомолка Иванова йолташ) йоча-шамыч поснак сайын ямдылалтыныт. Нуно струнный оркестр, хор, физкультурный номера да моло денат выступатлаш тӱҥалыт.

Республиканский олимпиадылан ямдылалтмаште, икмыняр сай паша дене пырля, ситыдымашнамат ончыктыде огеш лий. Эн ондак—номер-шамыч икгай велэ улыт: муро, танец да почеламут лудмаш.

Тиде йоча-шамычын творчествыштым ончымо республиканский олимпиада мемнан районысо школалан да йоча-шамычлан кугу опытан школа лийын кодеш.

И. Мельников,
ВЛКСМ Йошкар - Олинский райкомын школьный молодежь ден пионер отделым вуйлатышыже.

Сеҥымашнам пеҥгыдемдена

ВЛКСМ ЦК-н X пленумжо деч ончыч ме йоча-шамычын творчествыштым виянгдашлан ситышын огыл пашам ыштенна. Пленумын решенийже-шамычым келгын изучатлымеке, ситыдымашнам тӧрлаташ пижна, паша койынак саемаш тӱҥале. Йоча-шамычат творчествыштым виянгдаш утларак тыршаш тӱҥальыч.

Йоча-шамычын творчествыштым ончымаш городской олимпиадылан ямдылалтме жапыште эшеат кугу вниманийым ойырышна. Тыге ямдылалтмылан кӧра, городской олимпиадыште йоча-шамыч посна номер-шамычым сай исполнятлышт. Садланак вет городской олимпиадын жюрийже, чыла участник-шамычна кокла гыч, йоча-шамычын творчествыштым ончымо республиканский олимпиадышке 100 еҥым кандидатлан ойырен. Олимпиадыш ойырымо йоча-шамыч эрла шкеныштын мастарлыкыштым, способностьыштым ончыктат.

Городской олимпиада деч вара республиканский олимпиадыш кандидатлан ойырымо йоча-шамыч дене пашам поснак чот ышташна логале. Кече еда нунын дене тренировкым ыштенна. Руководитель-шамычат уло кумылышт дене йӧратен пашам ыштышт. Мый ӧрдеат каласен кертам: Всесоюзный олимпиадышке мемнан участник-шамыч кокла гыч иктаж йочам республиканский олимпиадын жюрийже кандидатлан ойыра.

Ме ынде олимпиада эрта, пашат пыта, манын, шонаш нигузеат огына тошт. Мемнан ончылно эшеат кугу задача-шамыч шогат—тиде йоча творчествым ончымо олимпиадылан ямдылалтме жапыште сеҥымашым эшеат пеҥгыдемдаш.

К. Шеглова,
Йошкар-Оласе Пионер пӧртын завучшо.

Йошкар-Олинский Пионер пӧрт деч йоча творчествым ончымо республиканский олимпиадын участницаже-шамыч.

Снимкыште (шола гыч пурлашке): Клава Гусенкова, Тома Сорокина, Галя Блинова да Лиля Громова.

Фото М. Чуршуковын.

Йоча творчествым ончымо республиканский олимпиадын участникше Толя Суринов.

Фото М. Чуршуковын.

Вучымо кечем шуо

Вучымо кечем шуо. Таче мыят, моло тунемше йолташем-шамыч дене пырля, республиканский олимпиадыште участвоватлаш тӱҥалам.

Кодшо городской олимпиадышке мый сай ямдылалт тольым. Кызыт республиканский олимпиадыш логалмек, мый эше кугу ответственностьым чувствоватлем. Вет тиде олимпиада решающий улеш.

Мый тӱшкан выступатлышаш номер-шамыч дене, шкемын посна номерем дене ончылгочак репетироватлалтым.

Ме, Пионер пӧртын коллективше, олимпиадыште ятыр номер-шамычым ончыктышаш улына. Нунын кокла гыч „На границе“ ден „Новенькая“ пьеса-шамычым модын ончыктена.

„Новенькая“ пьеса гыч мый Леня Долотов рольым модам. Тылеч посна марий танецыште, монтажыште участвоватлем да „Ошибка“ лӱман стихым лудам.

Ниче ончыктымо выступатлышаш номер шамычем дене республиканский олимпиадым эртен, адак ик кугу сеҥымашым ыштем манын, ӱшанем.

Толя Суринов,
Йошкар-Оласе 7-ше номеран школын 6 „А“ классыште тунемше.

Пеледалтше элем

Кава тӱр гыч чот волгалтын,
Йыр шарлалын кече йол,
Пасула гоч вик йолгалтын,
Чолгыжеш—чылтак ший кол.

Эрден лекше кече сӧмын
Илышнаже волгалтеш.
Кажне кечын чот уэмын,
Эре сылнын пеледеш.

Тыгай илыш тыште велэ—
Пеледалтше элыштем.
Орлык пытыш, шулыш нелэ
Пиал темын шӱмыштем.

Илена ме ваш келшалын,
Кажне тыште тӧр праван.
Мемнан дене так тошкалыт
Сай ача ден шӱм ава.

Васильев Борис,
Моркинский средний школа, 8-ше класс.

ВЕСЕЛАН КАНАТ

Колхозный ялын лопка олыкшо тӱрлӧ сылне пеледыш дене сӧралештын. Олык воктен чашкерлаште мотор йӱкан кайык-шамыч мурат. Тунемме ийым сайын пытарен, йоча-шамыч каникул жапыштым яндар южышто коштын, кечыште калитлалтын, физкультура дене заниматлен эртарат.

Школа пелене физкультурный площадкыште йоча-шамыч шолыт велэ: ик тӱшка городки дене модеш, изиш умбалнырак лӱҥгалтыш дене лӱҥгалтат, волейбольный площадка йыр весела чуриян йоча-шамыч модышым ончаш погыненыт. Изиш лиймеке, площадкыш строй дене кок команда лектын шогале, команда-шамычын капитанышт саламлен кидым кучышт, судья мячым кӱшкӧ шуэн колтыш. Модыш тӱҥале...

Первый команда (капитанже Миша Козырев) 2:0 счет дене кокымшо командым сеҥыш.

Школа деч умбалнырак, ер воктенсе ужар шудо лоҥгаште ик тӱшка, Тойшев Колян шоктымо гармонь сем почеш массовый танецым танцоватла.

Ер серыште, нӧлпер воктене вич-куд йоча колым эҥерат.

Гармоньым шуялтарен, йоча - шамычын йӧратыме „Песня о Сталине“ мурым гармончо тӱҥале. Чыланат йоҥгалтарен мурышт:

„...Споем же, товарищи, песню
О самом большом человеке,
О самом родном и любимом, —
О Сталине песню споем.

Кужмаринский неполный средний школышто тунемше-шамыч кеҥеж каникул жапыштым тыге эртарат.

В. Загайнов.
Ронгинский район.

Неграмотный-шамычым туныктышна

Апрель тылзыште, учитель-шамыч, малограмотный ден неграмотный-шамычым туныктымо нерген 7-ше классыште тунемше-шамыч дене беседым эртарышт.

Беседым колыштмек, ме неграмотный гыч туныкташ шке ӱмбакына обязательствым нална. Мый 30 ияш Ефремова Пелагеям туныкташ лийым.

Тундене кажне кастене, шке урокем ямдылымек, заниматленам. Первояк буква-шамычым ончыктышым, вара возаш, шотлаш туныктышым.

Мый семынемак, А. Алексеев Иванова Татьянам, В. Михайлов Гаврилова Марфам туныктышт.

Нуно ынде кумытынат лудын, возен моштат. Нуно туныктымыланна, кугу таум каласат.

А. Кузнецов,
Больше-Кожлаяльский неполный средний школа, Моркинский район.

114

ЗАПАДНЫЙ ЕВРОПЫШТО ВОЙНА

Германский верховный командованийын сводкыжо

Берлин, 22 июнь. (ТАСС). Германский информационный бюро Германийысе вооруженный вий - шамыч верховный главнокомандующий ставкын тыгай сводкыжым увертара: „Британийыште важный стратегический значенийым иметлыше Сен-Мало ден Лориан порт-шамычым налме. Луара энгерын ўлыл течейыштыже эше икмыняр кўвар деч ончылно улшо укрепленийым налме. Зонарым налме. Лотаргинийыште да Вогезыште мемнан атакым ыштен шогымо дене неприятельский войскашамычын авыралтше отрядыштым икте весышт деч ойырымо. Тиде секторыштo пытартыш кечылаште налме военнопленный-шамыч 200 тўжем еҥгым эртат. Тыге, примерлан, цветной войска-шамычын уло бригадыштым пленыш налме. Фронтын моло секторлаштыже военнопленныйшамыч эре шукем шогат. Пленный-шамыч коклаште северный морской вий-шамычын командующийже да моло адмирал - шамыч, да тыгак ик армий командующий генерал да икмыняр дивизионный генерал - шамыч улыт. Шуко военный трофей вооружений ден тўрлo боеприпас деч посна тыгак ме аэродромлаште противникын 260 самолетшым налын улына. Германский бомбардировщик ден пикироватлыше бомбардировщик-шамычын авиаотрядше Страсбург деч западыштырак да Виссембург деч юго-западышкыла, тыгак Луара деч югыштырак неприятельский укреплений-шамычым, ик верыш погынышо войска-шамычым да транспорт-шамычым атаковатлен. Жиронда ден Луара энгер-шамычын устьештышт 8 тўжем тонн водоизмещенийан ик торговый пароходым вўд йымак волтен колтымо да 4 тўжем тонн водоизмещенийан пароходым локтылмо. Тыгак кок гидросамолетым пытарыме. Английын восточный побережьешкыже успешный налет-шамычым ыштыме годым Биллонгамыште важный военный об'ект-шамыч да тиде шотыштак военный завод бомбардировкыш логалынит. 21 июньышто противник воздухышто 25 самолетым йомдарен. Ик германский самолет шке базышкыже пöртылын огыл. Почеш налме сведений-шамыч гыч пале лийын: 4 гыч 20 июнь марте кодшо гана увертарыме деч посна 63 неприятельский самолетым пытарыме. Тыге, тиде жапыште противник чылаже 765 самолетым йомдарен. Западный фронтышто наступлений тўҥалме жап гыч 15 июнь марте зенитный артиллерий дене чылаже 854 неприятельский самолетым пытарыме. Капитан Резингын командованийже дене германский подводный пуш противникын 42.686 тонн тоннажан суднужо - шамычым пытарен. Вес германский подводный пуш 11 тўжем тонн наре водоизмещенийан „Этрик" английский транспортым торпедироватлен. Кумышо германский подводный пуш английский транспортный судно - шамычым успешно атаковатлен. 21 гыч 22 июнь вашеш йўдым неприятельский самолет - шамыч Германийын северный да западный районлаже ўмбалне чоҥештылыныт да первый гана Берлинын окрестностьлажым атаковатленыт. Бомба-шамыч, кызытсе марте семынак, изи локтылмашым гына ыштеныт да тудыжымат военный огыл об'ект - шамычлан. Гражданский населений кокла гыч икмыняр еҥ колен да сусырген".

Итальянский командованийын сводкыжо

Рим, 22 июнь. (ТАСС). Стефани агентство итальянский командованийын тыгай сводкыжым увертара: „Средиземный теҥызыште мемнан авиаций ден морской флот операцийым ўмбакыжат ыштен шогеныт. Подводный пуш - шамыч противникын 3 пароходшым вўд йымак волтен колтеныт, нунын кокла гыч ик пароходшо вооруженный ыле. Валеарский остров-шамыч деч востокышкыла мемнан бомбардировщик-шамыч противникын крейсерже ўмбак бомбым логалтеныт.

Кече мучко да йўд вошт Бизертысе да Марсельысе базылашке шуко воздушный налет-шамыч ышталтыныт. Бизертыште ик крейсерым локтылмо, арсеналлан энгекым ыштыме, горючий складлаште пожар лиеден.

Авиацийын действийже дене английский военный руководствын лийме верже — Морсым йöршеш шалатыме.

Противникын авиацийжын Тобрукыш налетым ыштымыж дене больницын медицинский составше кокла гыч колышо да сусыргышо лийыныт. Морской зенитный артиллерий дене противникын 1 самолетшым волтен шумо.

Восточный Африкыште Суданысе, Уаребысе портласе базылашке да Кинысе фронтлашке да аэродромыш шуко рейд-шамычым ыштыме. Противникын Диредавыш налетым ыштымыже годым ик английский самолетым волтен шумо".

„Учитель" спортивный обществын республиканский спартакиадыже эртыш

20—21 июньышто „Учитель" обществын республиканский спартакиадыже эртен. Спартакиадын задачыже—республикысе физкультурный общество-шамычын республиканский спартакиадышкыже эн сай результатым ончыктышо-шамычым выставитлаш.

Валентин Винокуров—„Учитель" обществын республиканский спартакиадын участникше. Тудо 100 метрыш куржмаште пöр'еҥ-шамыч кокла гыч первый верыш лектын.
Фото М. Чуршуковын.

Спартакиадын первый кечыштыже 100 метрышке куржмаш, кужутыш тöрштымаш, ядром кышкымаш, ўдрамаш-шамычын 400 метрышке да пöр'еҥ-шамычын 800 метр кужутыш куржмаш лиеден.

100 метр кужутыш куржмаште пöр'еҥ кокла гыч первый верым В. Винокуров (пединститут) налын. Тудо 12,6 секунд жапыште куржын. Ўдрамаш кокла гыч Рима Бабушкина (пединститут) 14,4 секунд жапыште куржын, первый верым налын. 400 метр торашке Шадминова (Горно-Марий) 1,9 минут 0,6 секунд жапыште куржын. 800 метр торашке куржмаште Соколов (пединститут) первый верым налын (2,10 минут куржын).

Тидын мöҥгö кужутыш тöрштымаш дене соревнований эртыш. Тöрштымаште Софронов (пединститут) 5,85 метрыш тöрштен, ўдрамаш кокла гыч Верхолетова (Звенигово) 4,05 метрыш тöрштен,—первый верым налыныт. Ядром кышкымаште Софронов (пединститут) 9,93 метр торашке, ўдрамаш кокла гыч Путилова (пединститут) 9,13 метрыш да граната кудалтымаш дене пöр'еҥ кокла гыч Пайдемиров (пединститут) 56,19 метр торашке, ўдрамаш кокла гыч Путилова (пединститут) 36,36 метр торашке да диск кышкымаште Чепайкин (Новый-Тор'ял) 27,56 метр торашке, ўдрамаш гыч Путилова (пединститут) 23,93 метр торашке кышкеныт.

„Учитель" обществын республиканский спартакиадыштыже препятствийым налмаште первый верым лекше Н. П. Софронов йолташ. Снимкыште: Софронов йолташ барьерым преодолеватла.
Фото М. Чуршуковын.

Кўкшўтыш тöрштымаште Софронов (1,55 метр кўкшўтыш), ўдрамаш гыч Верхолетова (1,30 метрыш) первый верым налыныт. 800 метр торашке куржмаште Максимова (пединститут 2,50 минутат 8 секунд), 1500 метр торашке Соколов (пединститут 4,34 минут) да ГТО полоса налмаште Софронов (1,17 секунд), Рогожникова (пединститут 47,6 минут) жапыште толыныт.

„Учитель" обществын республиканский спартакиадыште участникше Рима Бабушкина йолташ. Тудо 100 метрыш куржмаште первый верым налын.
Фото М. Чуршуковын.

Ик-кок мут дене районысо физкультурный общество шамыч нерген каласаш кўлеш. Районысо „Учитель" спортивный общество-шамыч спартакиадылан нимынярат ямдылалтын огыл. Сернурский районысо команда первый кече участвоватлыш, а кокымшо кечылан команда йöршеш лектын огыл. Тыгак Роҥгинский, Ново-Тор'яльский районласе команда-шамычат пеш начар показательым ончыктеныт. Нунын задачышт — нине ситыдымаш - шамычым кызытак пытараш, физкультура дене кажне кечын заниматлаш.

Мих. Толотухин.

Футбольный матч-шамыч

18 июньышто оласе футбольный команда-шамычын первенстволан футбольный модыш тўҥалын.

20 июньышто Йошкар-Ола „Медик" стадионеш „Спартак" ден „Учитель" юношеский футбольный команда-шамыч модыныт. Модмаште 1:2 счет дене „Спартак" команда сеҥен.

21 июньышто Йошкар-Ола „Динамо" стадиовеш „Спартак" взрослый команда ден „Учитель" команда-шамычын встречышт лийын. Модыш 4:4 счет дене пытен.

30 июнь гыч „Динамо" команда „Динамо" центральный советын розыгрышыштыже модаш тўҥалеш. Модмаш Йошкар-Олаштат да вес олаштат лиеш. Йошкар-Ола „Динамо" команда Казань, Киров, Горький да Куйбышев оласе команда-шамыч дене вашлиеш. Кызыт тренировка эрталтеш.

Шўк шудым сомлат

Озымышто шўк шудым сомлымаш — сталинский урожай верч кучедалмаште ик кўлешан мероприятий улеш. Тидым Ново-Тор'яльский районысо „У вий" колхоз раш умлен. Тиде кечылаште 12 гектар икияш озымышто шўк шудым сомлымо.

Окольников.

* * *

„Куэр" колхозышто (Сернурский район) колхозница ден пионер-шамыч икияш культурышто шўк шудым сомлат.

Шукерте огыл пионершамыч 5 гектар озымысо шўк шудым сомлышт.

С. Конаков.

НОРМЫМ СДАТЛЫШТ

„Венера" колхоз пеленсе (Параньгинский район) осоавиахим организаций пашам сай ышта.

Теве 16 июньышто 11 допризывник-шамыч ВС значоклан нормым сдатлышт. Нормо сдатлышаште комсомолец-шамыч активно участвоватленыт. **Э. Ложкин.**

Отв. редактор— К. А. ЛЕНСКИЙ.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, № комнаты 69—70, № телефона 90.
Упол. Главлита МАССР 584. Йошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата.